

การศึกษาความหนาแน่นและประชากรของสัตว์กินพืชขนาดใหญ่ในพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ

ดงพญาเย็น-เขาใหญ่

(A Study on Density and Population of Large Herbivores in the Dong Phrayayen-Khao Yai World Heritage Site)

บทคัดย่อ

การศึกษาความหนาแน่นและประชากรของสัตว์กินพืชขนาดใหญ่ในพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ ดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ได้ดำเนินการในระหว่างเดือนตุลาคม 2550 ถึงเดือนกันยายน 2551 โดยทำการศึกษาความหนาแน่นและประเมินประชากรของสัตว์กินพืชขนาดใหญ่ 4 ชนิด ได้แก่ ช้างป่า กระทิง วัวแดง และกวางป่า ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ และอุทยานแห่งชาติตาพระยา ได้จัดทำเส้นสำรวจ (line transect) ความยาว 2-4 กิโลเมตร ในอุทยานแห่งชาติตาพระยา 26 เส้น และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ 28 เส้น และดำเนินการสำรวจไปตามเส้นสำรวจทั้งหมด 2 ครั้ง ในช่วงฤดูแล้ง (มกราคม ถึงมีนาคม) และในช่วงฤดูฝน (พฤษภาคม ถึงกรกฎาคม) ผลจากการสำรวจพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ด้านตะวันออก พบว่ามีพื้นที่สำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูประชากรสัตว์กินพืชขนาดใหญ่ 4 แห่ง ได้แก่ บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่ากลางดง ในอุทยานแห่งชาติตาพระยา บริเวณพื้นที่ราบเหนืออ่างเก็บน้ำลำนางรอง บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ และพื้นที่ราบด้านตะวันออกของอุทยานแห่งชาติทับลาน โดยพบว่า กระทิงเป็นสัตว์กินพืชขนาดใหญ่ที่มีการกระจายทั่วไปในพื้นที่อาศัยทั้ง 4 แห่ง ทั้งนี้ในฤดูแล้งและฤดูฝน ประชากรกระทิงในบริเวณหน่วยพิทักษ์ป่ากลางดงมีประมาณ 30 ตัว และพบประชากรประมาณ 20 ตัว ในบริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ สำหรับวัวแดงจากการสำรวจพบว่ามีประชากรค่อนข้างน้อยในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั้ง 2 แห่ง สำรวจพบเพียงรอยเท้าและกองมูลเท่านั้น ในขณะที่ประชากรช้างป่าพบว่า มีประชากรหนาแน่นในบริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ และบริเวณที่ราบด้านตะวันออกของอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าที่เคยผ่านการสัมปทานทำไม้มาก่อน ส่วนประชากรกวางป่าในพื้นที่นี้ก็พบว่า มีประชากรค่อนข้างน้อย โดยมีการกระจายชุกชุมเฉพาะบริเวณใกล้ๆ หน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรูของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่เท่านั้น ปัญหาด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่าที่พบในพื้นที่ยังคงมีปัญหาเรื่องการลักลอบตัดไม้และล่าสัตว์ป่าอยู่ โดยเฉพาะในบริเวณป่าด้านตะวันออกที่เชื่อมต่อกับประเทศกัมพูชา และมีการนำวัวบ้าน ควายบ้านเข้ามาเลี้ยงในบริเวณพื้นที่ป่าใกล้แนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่บริเวณหน่วยพิทักษ์ป่าละเลิงร้อยรู

Abstract

A study on density and population of large herbivores was conducted in Dong Prayayen-Khao Yai World Heritage Site during October 2007 to September 2005. Two to four kms line transects were established in Ta Pra Ya National Parks and Dong Yai Wildlife Sanctuary, for 26 and 28 transects respectively. Survey along the transects were conducted in the dry season (January to March) and wet season (May to July) by direct and indirect method. During the survey the number of 4 target species including elephant, guar, banteng and sambar deer were counted and GPS location were recorded. Tracks and dungs of those herbivores were noted along the transects with GPS location as the same as threats. Result shows that there are 4 sites in the eastern part of Dong Prayayen -Khao Yai World Heritage Site that are important for large herbivores conservation. They located in Klang Dong Ranger Station in Ta Pra Ya National Park, the plain above Lum Nang Rong reservoir, La Lerng Roi Rue Ranger Station in Dong Yai Wildlife Sanctuary and the eastern plain of Tap Lan National Park.

Guar is the only one species of the large herbivores that distribute through the 4 sites. Their distribution pattern during wet and dry season are not different. Direct count could be done to estimate guar population in Klang Dong Ranger Station and la Lerng Roi Rue Ranger Station. They are 30 and 20 guaras respectively.

Banteng is very rare in the study site. We found only tracks and dungs on the transects. Direct observation could not be done for bangteng population survey.

For elephant population, the high density locate in La Lerng Roi Rue Ranger Station in Dong Yai Wildlife Sanctuary and in the eastern plain of Tap Lan National Park. Those areas used to have forest concession in the past.

Sambar deer population has low density in the eastern part of Dong Prayayen-Khao Yai World Heritage Site. The main population distributes only near La Lerng Roi Rue Ranger Station in Dong Yai Wildlife Sanctuary. Other areas are very rare.

Illegal logging and poaching are the main threats in these protected areas especially in the eastern part of forest area in Ta Pra Ya National Park bordered with Combodia. Live stock such as buffalos and domestic cows were found in the forest areas especially in La Lerng Roi Rue ranger station.